

Lluís María Anglada i de Ferrer

Director del Consorci de Biblioteques
Universitàries de Catalunya

Entrevistat per Josep Vives

Abans de res felicitats de la concessió d'un dels Premis IWE-ASEDIE '98 que ha rebut el CBUC pel CCUC (Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya). El CCUC és el catàleg col·lectiu més gran de l'Estat Espanyol, quina quantitat de registres bibliogràfics conté actualment?

Gràcies per les felicitacions. El premi ens ha fet molta il·lusió, creiem que el CCUC és un esforç col·lectiu molt important i el premi ens ha d'ajudar en la nostra tasca. Tornant a la pregunta. El Catàleg creix cada dia amb les noves catalogacions introduïdes per les biblioteques que ja hi

participen. Creiem que a finals d'any tindrà el milió i mig de registres. Això representa més de 3.000.000 de volums bibliogràfics. Al meu entendre l'important no és tant el nombre com la proporció, ja que al catàleg hi ha entre un 40% i un 50% de tots els volums de les biblioteques catalanes i, probablement, prop d'un 75% dels volums automatitzats. Això vol dir que és un instrument bibliogràfic de primera magnitud.

En aquestes Jornades sembla que s'ha superat la qüestió "bibliotecaris versus documentalistes". S'està substituint ara per la dicotomia "professional de la informació versus informàtics"? On acaba la feina d'un i quan comença la de l'altre?

Tota dicotomia és falsa en tant en quant respon a una simplificació excessiva. No crec que el nom més genèric de 'professional de la informació' pugui substituir el més específic de 'bibliotecari', un nom que té plenament sentit en molts contextos i que en continuarà tenint. No crec que es pugui contraposar la nostra professió (ni en sentit ampli ni en sentit específic) a la dels informàtics. L'enfrontament no existeix. Si existeixen en canvi esforços de diferents col·lectius professionals per donar solucions a empreses i organitzacions respecte la informació. Les solucions donades es basen moltes vegades en les tradicions de cada col·lectiu, prescindint massa sovint de buscar solucions col·lectivament, aprofitant el més vàlid de cada tradició. Aquesta és, al meu entendre, la qüestió, com treballar conjuntament per ser més eficaços i més necessaris.

En un article publicat a Métodos de Información, tu mateix alertaves sobre el perill de la "luxúria tecnològica", no és ara quan més luxuriós està el món de la informació?

El món ha estat sempre bastant 'tecnoluxuriós', i el nostre àmbit professional ho ha estat molt. Això respon a un utopisme irreal i moderadament funest que vol creure que no es paga preu per la tecnologia. Recordem però que els mites clàssics expliquen que Prometeu -que va portar la tecnologia a la humanitat- va pagar per això un preu elevat!. Ara la tecnoluxúria està molt estesa, però sempre ha existit. Amb les microfitxes, el 2º quart del segle XX, alguns profetes de la tecnologia van fer promeses molt similars que les que es fan avui al voltant de la informació electrònica. El problema de centrar-ho tot en la tecnologia és que se simplifica la visió i s'exclouen de l'anàlisi altres factors (per exemple, sociològics o econòmics). Per concretar, el principal problema del sector de la informació a Espanya no és tecnològic, és social: tenim un consum molt baix d'informació.

Estem condemnats a pecar eternament? (tecnològicament parlant, clar)

Si. És inevitable i fins i tot bo. Aquest pecat representa l'anhel de la millora i el somni d'un accés fàcil a tota la informació. Treballar per fer possible aquest somni és part de la nostra feina. Hi ha però tres part dolentes en aquest joc (segons com es jugui, és clar). La primera la simplificació de factors, a la que ja m'he referit. La segona, el discurs de l'optimisme tecnològic per part dels professionals de la informació passa a la societat en forma de no necessitat d'invertir en biblioteques, i això és realment terrible, perquè no és cert. La tercera, avui darrera la luxúria tecnològica hi ha interessos empresarials molt actius, interessos no forçosament coincidents amb els que volen que la informació sigui accessible per tothom de forma fàcil i econòmicament assequible.

El Col·legi Oficial de Bibliotecaris Documentalistes de Catalunya ha anunciat la seva fusió amb Socadi (Societat Catalana de Documentació). Ja era hora o encara és massa aviat?

Jo crec que és el moment adequat. Les situacions no poden forçar-se, i cal trobar el moment adequat per fer les coses. En tot cas és un fet important almenys per dos motius. En primer lloc, una excessiva fragmentació del col·lectiu no és operativa i és clarament empobridora. Avui la nostra professió té molt més que dues cares, és bo que els diferents punts de vista sobre una mateixa cosa convisquin sota una mateixa teulada. Estem fent una casa en la que encara hi cap algú més. En segon lloc, els nostres problemes no són interns, són externs. La principal barrera professional la tenim en una societat que no dóna prou importància a la informació i a la seva gestió. Ajuntar col·lectius ha de suposar estalviar esforços en discussions intestines i concentrar-los en posicionar-se millor de cara a l'exterior.

La Universitat de Barcelona ha iniciat aquest curs l'ensenyament de la llicenciatura en Documentació. Quin perfil penses tu que han de tenir els futurs llicenciats: gestors de grans centres, experts en tecnologies de la informació, bibliotecaris especialitzats?

Tal com he dit, la nostra professió té moltes cares, té molts àmbits d'actuació. Hi ha grans centres que han de ser gestionats, hi ha problemes complexos que requereixen la integració de diferents tecnologies i hi ha, finalment, àmbits temàtics especialitzats que requereixen d'experts. Les diplomatures tenen les seves limitacions. Donen una formació tècnica. Les llicenciatures han de donar una formació més àmplia, més capacitat d'anàlisi, més capacitat de donar solucions, més possibilitats d'adaptar-se a l'entorn i de fer necessària la nostra professió.

Creus que l'empresariat espanyol és conscient de la necessitat de gestionar de manera adequada la seva informació?

Conec poc el món de l'empresa, però una mica més el de les grans organitzacions públiques i crec que la resposta és negativa. La informació és viscuda com a problema més que no pas com oportunitat de millorar. La gran pregunta és, perquè?. Contestar-la pot ser complex. En part no participem de la tradició dels països anglosaxons de que la informació i la cultura són, a la curta, un dret democràtic dels ciutadans, i, a la llarga, riquesa per la societat. Per altra banda, crec que la professió no ha estat capaç fins ara de projectar les seves propostes a la societat, de fer un programa polític que evidenciï els beneficis socials d'invertir en biblioteques i en informació, en mostrar que fer-ho és possible a un preu no massa elevat i que es poden recollir importants beneficis.

La informació està de moda, ho sabem aprofitar els bibliotecaris per demanar més recursos a les nostres institucions?

Poques vegades ho sabem fer. Tradicionalment som una professió que gasta, poc acostumada a obtenir recursos. La situació actual ofereix però grans oportunitats per obtenir recursos addicionals: donar accés a Internet des de les biblioteques populars, ajudar a l'autoaprenentatge des de les universitàries... El problem és que hi ha la visió que l'accés a la informació, en el futur, la tecnologia el farà més fàcil i més barat. Almenys la segona afirmació és falsa, i això costa bastant d'explicar. El que hem d'aprendre és a explicar que podem disminuir els costos per ús d'informació, encara que no els costos totals.

Tornant al Catàleg Col·lectiu, es podrà participar a curt termini en aquest Catàleg encara que no es tingui el mateix programari que la resta dels membres?

El CCUC va ser format el 1995 per les biblioteques membres del Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya, biblioteques que tenien totes el mateix software. El CCUC està obert a incorporar-hi fons de biblioteques no membres del Consorci, cosa que ha començat el 1998, any el que s'han incorporat els fons de noves biblioteques. Per incorporar fons al CCUC no cal tenir el mateix software, i de fet, algunes de les biblioteques que ja hi participen el tenen diferent. De cara a aquestes incorporacions el tema clau no sol ser el soft informàtic sinó la voluntat de participar la qualitat de les dades i l'adopció de les normes que regeixen la catalogació cooperativa.

Per acabar i per als qui no en tenim ni idea: què és el protocol Z39.50?

Hi deu haver experts que podrien explicar-ho molt millor que no pas jo. Jo ho faig de forma intuitiva dient que és una interfície invisible a l'usuari que permet a aquest usar un sistema d'interrogació local X per interrogar una base de dades que funciona amb el sistema d'interrogació Y, tot això sense haver d'aprendre res de nou. La Z 39.50 és una norma de gran futur en l'àmbit de les biblioteques i dels sistemes d'informació.

